

KAPITEL VI

FORKLARELSEN PÅ BJERGET; HERRENS SENERE TJENESTE.

Seks dage (Matthæus og Markus: eksklusivt regnet) eller otte dage (Lukas: inklusivt regnet) efter at Herren havde åbenbaret Sin lidelse og død, blev Han forvandlet for øjnene af Peter, Jacob og Johannes. Forklarelsen var i ligheden af den Herlighed, der ville fremtræde både i forbindelse med Herrens Komme og Himmels kongedømmes Komme, jvf. ".....se Guds Kongedømme være kommet med Kraft" (Mark.9:1); ".....se MenneskeSønnen komme i Sit Kongedømme" (Matth.16:28).

Forklarelsen forudskyggede og var i lighed (hvad Herrens Kraft angik) med Herrens og Kongedømmets komme, men på bjerget var der hverken engle tilstede, ej heller nogen dom af "enhver efter hans gerning", hvorfor Forklarelsen ikke udtømmende opfyldte Matth.16:27-28 (og vi vender senere tilbage til denne særligetekst).

Forklarelsen er den højtidelige investitur af Herren som *Præst*, idet vi noterer følgende:

- 1) Forklarelsen er, i alle tre evangelier, dateret efter Herrens første omtale af Sin lidelse og død og må derfor have forbindelse dermed.
- 2) Vi fortæller i 1.Pet.1:10-12, hvorledes profeterne

"granskede over, hvilken eller hvordan en tid Kristi ånd, som var i dem, henviste til, når den forud vidnede om Kristi lidelser og den derpå følgende Herlighed".

Profeterne skrev om lidelserne og de skrev om Herligheden, men der var intet til at fortælle dem om "hvilken eller hvordan tid", HelligÅnden henviste til, når Den åbenbarede disse ting. Endda engle begærede at skue ind i disse ting, men der var intet, der direkte fortalte, om Herligheden fulgte umiddelbart efter lidelserne, eller om der ville være et interval mellem disse to ting. Derfor "granskede de", hvilken eller hvordan en tid HelligÅnden henviste til. Lidelse og Herlighed omtales ofte i GT samtidigt, men vi finder også, at medens Herligheden tit omtales alene uden lidelserne, så omtales lidelserne sjældent eller aldrig uden at Herligheden nævnes umiddelbart efter. Nogle gange er overgangen meget pludselig, f.eks. Ps.22: overgang fra vers 21 til 22- slutningen; Ps.102: overgang fra vers 11 til vers 12-slutningen; Es.53: overgang i midten af vers 10. Ligeledes nævner Herren konsekvent Sin Herlighed, hver gang Han har omtalt Sin lidelse. Vi forstår *idag* - idet vi har den fulde Skrift foran os - måske lidt om, hvorfor Kristus *burde* lide dette og derefter indgå i Sin Herlighed.

Forud for at *indgå* i Sin Herlighed blev Sønnen da herliggjort og helliget til Sin gerning:

- 3) Vi læser nemlig, at de tre disciple var øjenvidner til

"Hans Majestæt, nemlig da Han fik ære og herlighed (timē kai doxa) af Gud Fader" (2.Pet.1:17).

Ligeledes Heb.2:8-9:

"Nu se vi imidlertid endnu ikke alle ting underlagte Ham; men Ham, Som en kort tid var bleven gjort ringere end engle, Jesus, se vi på grund af dødens lidelse kronet med herlighed og ære (doxa kai timē), for at Han ved Guds nåde må have smagt døden for alle".

I disse steder er der en tydelig henvisning til 2.Mos.28:2, hvor ypperstepræsten ved indvielsen til sin tjeneste som ypperstepræst, iklædtes klæder - tilvirket efter Guddommelig instruktion - der var

"hellige klæder til ære og pryd".

Disse ord: "ære og pryd" oversættes i LXX til det græske timē kai doxa. Derved blev Aron og hans sønner istand til og helliget til præstetjenesten, jvf. 2.Mos.28:3 og - hvorved vigtigheden af dette understreges - gentaget igen straks i 28:4:

".....tilvirke Aron klæder, for at han kan helliges til at gøre præstetjeneste for Mig".

".....hellige klæder, for at de kan gøre præstetjeneste for Mig".

Således blev Kristus tillagt den ære at være Ypperstepræst (jvf. Heb. 5:5) og blev dertil kaldet af Gud og dette efter *Melkisedeks* præsteorden (5:10), nemlig den evige præsteorden, hvor Herren Jesus Kristus som Ypperstepræst frembar offer for os, da Han "een gang for alle.....ofrede Sig Selv" (8:27). Hele det betagende Hebræerbrev, hvor Kristus fremstilles i Sit ypperstepræstelige embede, bør læses.

Indvielsen af Jesus Kristus til Sin ypperstepræstelige gerning fandt sted efter afvisningen af Ham som Konge. Til sin tid skal Han imidlertid samle begge embeder i Sin Person, for Guds *Konge* skal også være Guds *Præst*, således som profetien har sagt det:

"Se, en Mand, Zemach ("spire", jvf. p. 33).....Han skal bygge Herrens Tempel og Han skal bære Konge-Herlighed (jvf. 2. Pet. 1:17) og Han skal sidde og herske på Sin trone og Han skal være **Præst på Sin trone**" (Zak. 6:12,13).

Derfor, da Herren på grund af Israels vantro og afvisning ikke på daværende tidspunkt tiltog sig Kongemagten, men dette afventer Hans Komme i Herlighed, derfor ser vi *endnu ikke* ALLE ting underlagte Ham nu.

Men der er også et andet betagende aspekt i forbindelse med Forklarelsen på bjerget. Disciplene bevidnede, at "Han blev **forvandlet** for deres øjne", og denne forvandling var netop Herrens iklædelse af Sin Herlighed. Bortset fra parallel-stedet hos Markus, så finder vi kun dette ord "forvandlet" to andre steder i NT ("forvandlet": metamorphoimai; som vi kender fra dansk "metamorfose"):

Rom. 12:2:

"Og skikker eder ikke lige med denne verden, men vorder **forvandlede ved sindets fornyelse**. *Hvorfor?* SÅ I må skønne ("prøve": dokimazein, jvf. 2. Tim. 2:15), hvad der er Guds vilje, det gode, det velbehagelige, det fuldkomne (teleion)".

I lyset af de konsekvenser denne sindets forvandling åbenbart indebærer - som antydtes ved de forskellige nøgleord - må det være overordentlig vigtigt at vide, *hvorledes* denne sindets forvandling dog kan finde sted. Det får vi svaret på, ved at gå til det andet sted, hvor "forvandling" er omtalt, idet vi netop herigennem søger at lade Skriften tale for sig selv ved at sammenligne Skrift med Skrift i forvisning om, at bedre læremester end Gud Selv findes ikke. Hans sprogbrug er ikke tilfældig, men inviterer til at vi ransager Hans Skrift - som en hund, der ivrigt følger sporet.

2. Kor. 3:18:

"Men alle vi, som med ubedækkede ansigt **skue** Herrens Herlighed som i et spejl, **blive forvandlede** til det samme Billede, fra Herlighed til Herlighed, såsom det er fra Åndens Herre".

Det er *således* vi forvandles og bliver Ham mere og mere lig: ved at SE på Ham; ved at iagttage Ham for vores indre øje. Dag for dag forvandles vi til det samme Billede. I og med at vort sind fornyes gennem denne forvandling, så sætter Gud os istand til at prøve og udfinde, hvad der er Hans vilje. Sammenhængen er tydelig, for Guds vilje centrerer sig i Kristus. Selve ordet, der bruges, nemlig "skue som i et spejl" er højt usædvanligt. Det er eet verbum i sig selv: katoptrizomai. Sammenhængen vores tekst står i, drejer sig bl.a. om Moses' ansigt, der skinnede, fordi han havde skuet Herrens Herlighed i forbindelse med at han modtog Loven. Det dække, som han tog over sit ansigt var blandt andet også symbol på Israels forhærdelse, men dette dække forsvinder i Kristus (læs hele 2. Kor. 3 og sammenlign med 2. Mos. 34:29-35). Vi, derimod, har ikke noget dække over vort ansigt, idet det netop er borttaget i Kristus, hvorfor vi skuer Herrens Herlighed som i et spejl. Dette særlige udtryk synes netop at angive, at derigennem tilbagekastes Herrens Herlighed på os og Den oplyser vort ansigt; et spejl dengang var fremstillet af poleret metal (2. Mos. 38:8), hvorfor personen, som så sig selv i spejlet, nødvendigvis fik sit ansigt oplyst af lysstrålerne, der blev tilbagekastet. Overfor denne betagende åbenbaring - at vi "forvandles" igennem vor sinds daglige fornyelse derved at vi ser på Herren, og at denne forvandling er sammenlignelig med Herrens - heroverfor må vi blot bøje knæ i betagelse og taknemmelighed; sandelig er der i alt vor Gud lader os se og forstå lidt af: nåde over nåde og kærlighed ufattelig stor. Vi kan dog ikke andet end anspore til at søge at se vor Herre Jesus Kristus mere og mere klart; hvorfor vi går derhen, hvor vi kan finde kundskab om Ham og således kendskab til Ham.

Endelig skal vi i forbindelse med Forklarelsen bemærke, at Herrens Herlighed på bjerget foranledigede Peters forslag: ".....lader os gøre tre hytter" (Matth. 17:4). Dette viste netop, at Peter havde nogen forståelse af betydningen af Herrens forvandling og Herlighed, men samtidig viste det også, at han ikke - som vi har set - havde forstået Herrens ord vedrørende lidelsen, der skulle gå forud. Peters forslag var nemlig, at de skulle holde Tabernakel-festen nu og her. Dengang Herren åbenbarede for disciplene "Himmelens kongedømmes hemmeligheder", benyttede Han høsten til at typificere "verdens ende": nemlig - som nævnt - "denne æons fuldbyrdelse" (sunteleia tou aionos), idet det tydeligt fremgik, at det var ved denne lejlighed, at Kongedømmet ville blive oprettet i forbindelse med Herrens komme i Herlighed. Vi behøver vist ikke være i tvivl om, at Peter ville have forbundet dette udtryk med den endelige og mest glædesfyldte af Israels festlige højtider (der alle profetisk forudskyggede Guds handlen med folket): nemlig Tabernakel-festen eller Høstindsamlings-højtiden.

Denne højtid betegnedes i LXX som "Indsamlings-højtiden" (heorte sunteleia).

"Og Indsamlingens højtid (heorte sunteleia), når året går ud, når du har samlet dit arbejdes frugt af marken" (2.Mos.23:16).

"Men på den femtende dag i den syvende måned, når I har indsamlet (sunteleo) landets afgrøde, skal I fejre Herrens højtid, og den skal fejres i syv dage.....
.....I skal bo i løvhytter....."(3.Mos.23:39-42).

I sin betagelse over ligheden med Kongedømmets komme, som åbenbaredes for hans øjne, foreslog Peter således, at de skulle fejre Tabernakel-fest. Havde Peter været i stand til at efterkomme befalingen fra Røsten i Skyen "hører Ham", så havde han forstået, at Herren først måtte opfylde anti-typen for Påskefesten, førend anti-typen for Tabernakel-festen kunne realiseres. Men når Kongedømmet *er* kommet, da vil Tabernakel-festen blive fejret - og alle nationerne, som er "tilbage!", og som får lov til at komme ind i Kongedømmet, skal drage op til Jerusalem for at tilbede Kongen, Hærskarers Herre, og fejre Løvhytte-fest eller Tabernakel-fest (Zak.14:16-19).

Herrens senere tjeneste prægedes i stigende grad af den foranstående lidelse, samt af den stadig mere detaljerede udfoldelse af alle de ting, der skulle ske derefter. I profeti, lære og lignelser udvikles for vore øjne - om vi har øjne at se med og øren at høre med - Guds plan med Sit folk og konsekvenserne heraf. Vi kan ikke sige det tit nok, at vi kun *forstår* Skriften her, hvis vi hele tiden holder os for øje, at Guds handlen med Israel var *betinget* af nationens omvendelse. Igennem hele denne periode, inklusivt hele Acta-perioden, afhang det hele af, om Israel omvendte sig eller ikke. Dette er så overvældende bekræftet i teksten, at det næsten er umuligt at forstå, hvorledes vi nogensinde kunne forledes til at mene, at alle disse ting drejer sig om "kirken" eller "det åndelige Israel", og at Gud i fuldstændig modstrid med alle Sine løfter, skulle have "overført" Sine ord fra Sit eget folk til kirken. Israel er tilsidesat nu - for en stund, men sandelig ikke for altid. Det sidste er ganske simpelt at gøre Herren til løgner og skulle da iøvrigt også så få os til at betænke, om Guds løfter til os da var tro-værdige. Nej, dette være langt fra, for vor Herre Jesu Kristi Gud og Israels Gud og vor Herre Jesus Kristus våger over *alt*, hvad Han har sagt og det vil sandelig *alt* blive fuldkommet.

I denne faste tro og viden vil vi således fortsætte med at se lidt på disse Herrens profetier og lignelser, der alle er forbundne med det *nu* åbenbarede faktum, at der ville være et interval mellem Kristi lidelse og Hans Herlighed, idet Israels attitude som nation ville være afgørende for længden af dette interval. Vi bør allerede her påpege, at der er tale om *to* store profetier vedrørende "denne æons fuldbyrdelse" (sunteleia tou aionos): Lukas 21 på den ene side og Matthæus 24/Markus 13 på den anden side. Da dele af den ene profeti gentages i den anden, er det en almindelig antagelse, at det hele er een stor profeti "på bjerget", men Skriftens vidnesbyrd er anderledes. Lukas-profetiën udsagdes "på en af de dage, medens Han lærte folket i Helligdommen" (Luk.20:1); der er en tidsangivelse i 21:1: "men idet Han så op, fik Han øje på de rige, som lagde deres gaver i tempelblokken", hvorfor Herren stadig befandt Sig i Templet, da samtalen med disciplene fandt sted efterfølgende uden afbrydelse, efter at Herren havde berømmet den fattige enkes gave. Ligeledes implicerer 20:45 *et seq.* at disciplene var tilstede hele tiden.

Matth.24:1 - på den anden side - siger os:

"Og Jesus gik ud, bort fra Helligdommen.....og da Han sad på Oliebjerget, kom Hans disciple til Ham afsides ("privat"; vers 3)".

Ligedes Mark.13:1:

"Og da Han gik ud af Helligdommen.....og da Han sad på Oliebjerget, lige overfor Helligdommen, spurgte Peter og Jacob og Johannes og Andreas Ham afsides....." (vers 3).

Når vi nu læser disse to store profetier, møder vi straks en meget stor og tilsyneladende uoverstigelig vanskelighed, som til alle tider har plaget mange Bibel-lærere og teologer og som er forsøgt bortforklaret på utallige måder, nemlig dette: *Det kan på ingen måde bortforklares, at Herren taler om alle disse begivenheder som umiddelbart forestående og som noget disciplene ville komme til at opleve.* Uanset hvor meget man prøver at vende og vride teksten, lader Herren os ikke i tvivl om - både her og andre steder, som vi skal se på - at Han, Gud Selv talende I Søn, forventede og gav klart udtryk for, at ende-tiden var nær, at den var indenfor "denne generations" tidsperiode og ikke godt 1900 år eller mere senere. Nogle undser sig ikke for at sige, at Herren "tog fejl!"; andre at det hele skal forstås "åndeligt"; andre igen, at Herren talte "som menneske" og Han "så" begivenhederne "som nære", men de var i virkeligheden "fjerne" etc., etc.

Nok om alt det. Lad os istedet tage Herrens ord nøjagtigt for pålydende: ende-tiden *var* nær; den Store Trængsel *var* umiddelbart forestående; Herrens Komme i Herlighed og vælde med alle Sine engle *var* nær. Når først Kristi lidelse var ovre, var der intet, der forhindrede den efterfølgende Herlighed, *hvis.....HVIS Israel havde omvendt sig!*

"Gud har således fuldbyrdet, hvad Han forud forkyndte ved alle profeters mund, at Hans Salvede skulle lide.

"Burde ikke Kristus lide dette"

DERFOR fatter et andet sind og VENDER OM, FOR AT.....
Vederkvælgelsens tider **må komme** fra Herrens Åsyn
OG HAN MÅ SENDE den FOR EDER BESTEMTE Kristus Jesus,
Hvem Himmelen skal modtage INDTIL alle tings GENOPRETTELSES
TIDER" (Acta 3:18-20).

"Og indgå til
Sin Herlighed

Himmelens kongedømme og alle tingene forbundne med Dets oprettelse - nemlig Kongens tilstedeværelse, opfyldelsen af Messias' forudgående lidelse, død og opstandelse, den forudgående trængselstid (' begyndelsen af "Jacobs Trængsel"), den begyndende opfyldelse af Joels store profeti etc.,etc. - *alt* var rede og afventede blot nationen Israels respons til Jonas-tegnet. Ville Israel omvende sig? Eller ville nationen igen afvise Guds ord til dem, som så ofte før? Vi ved idag, at det sidste var tilfældet. Derfor, kære læser, er det så vigtigt at forstå, at Herrens Genkomst *ville have fundet sted*, OM Israel dog havde kendt sin besøgstid. Og derfor forstår vi nu pludselig en række ellers særdeles vanskelige Skriftsteder, som netop drejer sig om Herrens Komme i Herlighed. Disse vil vi først se på, hvorefter vor forståelse af Tempel-profetien og Oliebjergets-profetien vil være så meget større.

Vi har tidligere været inde på det særlige ansvar, som *den* generation besad, som så og oplevede alle disse ting (jvf. kapitlet "Advarsler"). Ligeledes var det *den* generation, der afviste Jesus af Nazareth som Messias og Konge, og som korsfæstede Livets Fyrste; og det var *den* generation, som også afviste Jonas-tegnet. Denne generation, og navnlig de religiøse ledere, besad et hjerte, der var langt borte fra deres Gud, "idet de lære lærdomme, som er menneskers bud" og de havde ophævet Guds bud og Guds ord ved deres egen "overlevering". De havde med andre ord vendt sig fra *Skriften* og vendt sig til deres egen teologi; konsekvensen heraf var dels, at de således satte sig udover at kunne modtage Jonas-tegnet, dels havde de således forhærdet deres hjerter, at de ej heller ville tro selv dette kraftige tegn. Dette er pointen i Herrens ord hos Luk.16 (lignelsen om den rige mand og Lazarus):

"Abraham siger til ham: "De have Moses og profeterne, lad dem **høre** dem!"

Men han sagde: "Nej, fader Abraham; men **dersom** nogen fra de døde kommer til dem, ville de (Israel) **omvende sig**".

Men han sagde til ham: "**Høre** de **ikke** Moses og profeterne, DA lade de sig heller ikke overbevise, om nogen opstår fra (ek) de døde!".

Den generation var den eneste generation, der nogensinde fik dette tegn, hvorfor selv et barn ville forstå, at Herren *mener* den generation, der levede dengang, når Han *siger* den generation. Ligeledes er Hans ord heller ikke til at misforstå, når Han udtaler:

"Nej, Jeg siger **eder**, **dersom** I ikke omvender **eder**, skulle I alle omkomme ligeså " (Luk.13:1-5).

Dette gælder også, når Herren taler til disciplene. Almindelig barnlig læsning tilsiger os, at når Han siger "I" og "eder" henvendt til Sine disciple, så er det *dem* Han henvender Sig til og taler om. Vi tør i alle tilfælde ikke gøre andet end at tage Herrens ord for deres direkte pålydende værdi og således forstå dem.

Den første tekst vi skal se på, er *Matth.10:23*:

"Men når de forfølger eder i een by, da flyr til en anden; thi sandelig siger Jeg eder, I skulle ikke komme til ende med Israels byer, førend MenneskeSønnen kommer".

Disse ord forekommer midt i Herrens lange instruktionstale til de Tolv, som Han udsendte - ikke til hedninger eller samaritanere - men til de fortabte får af Israels hus; og disse Tolv skulle prædike "Himmelens kongedømme er nær" og i forbindelse hermed helbrede syge, opvække døde, rense spedalske og uddrive onde ånder. Kan vi virkelig blot ignorere alt dette, når vi taler om Himmelens kongedømme idag? Må vi ikke snarere læse Skriften som den står og erkende, at Himmelens kongedømme først og fremmest vedrører Israel; og - som vi har set - oprettelsen af dette Kongedømme først og fremmest afhang af Israels omvendelse. De, som ser "kirken" eller "det åndelige Israel" i alt dette, har ikke spor brug for Matth.10:23 eller hele

Herrens instruktionstale, for den sags skylds. Derimod, har vi set betydningen af Acta 3, så siger denne tekst os meget, navnlig når vi ser på grundteksten.

Først noterer vi, at Herren indleder med "thi sandelig siger Jeg eder", hvilket gør os opmærksom på, at Hans tale nu har særlig vægt og at vi i særlig grad bør lægge os den på sinde; vi må således slet ikke prøve at bortforklare (eller ignorere!) en sådan vægtig udtalelse, men derimod netop opmærksomt overveje den. For det andet er ordet "ikke" særegent. For på græsk er der brugt det overhovedet stærkest mulige negativ: nemlig det dobbelte negativ, der er sammensat af de to negativer *ou* og *mē*, hvorfor der på dansk burde oversætte med noget lignende "ikke på nogen måde overhovedet"; aldrig nogensinde"; "aldeles ikke". Det er altfor tamt og næsten vildledende blot at benytte ordet "ikke". Bemærk forbindelsen her: hvad der er så *absolut sikkert* er, at de Tolv, som Herren sender ud, *ikke på nogen måde overhovedet* ville have fuldstændt den gerning, de var blevet pålagt, *førend* "MenneskeSønnen kommer".

Men, for det tredje, det som er så *sikkert* i det første led i sætningen, er *usikkert eller betinget* i sætningens andet led, idet alle fire vægtige udsagn (samt adskillig andre) vi er i gang med (Matth.10:23, 16:28, 23:39 og 24:34) indeholder i deres andet led partiklen *an* med verbet i konjunktiv, hvilket gør den del af sætningen hypotetisk og afhængig af en eller anden *betingelse, udtrykt eller forudsat*.

Denne partikel *an* har ingen mening i sig selv, hvorved den kan oversættes, men hvor den bruges, gør den hele leddet *betinget*, hvorfor vi enten må indføje et "måske" eller overføre effekten til verbet: "førend (måske) MenneskeSønnen kommer"; eller "førend MenneskeSønnen måtte komme". I alle tilfælde er meningen den, at det faktum, der udtrykkes i det første led er *sikkert*, medens det der udtrykkes i andet led er *usikkert og betinget*.

Disciplene forsikres om, at de ikke på nogen måde skulle komme til ende med Israels byer (førend en eller anden begivenhed). Det var sikkert. Men MenneskeSønnens komme var usikkert - på dette tidspunkt - for denne Komme var *betinget* af Israels svar på kaldet til omvendelse, også efter at Jonas-tegnet var blevet dem givet og Peter atter havde prædikeret "omvender eder" igen i Acta 3, efter opstandelsen. Vi lærer fra Matth.10:23, at det var disciplene, og ingen andre, der udsendtes således; det var dem, der ikke skulle komme til ende med *Israels* byer, og alt dette var forbunden med Herrens egen "andet Komme", der *potentielt* kunne have fundet sted så *snart* og potentielt var så *nær*.

Matth.16:27-28.:

"Thi MenneskeSønnen skal komme i Sin Faders Herlighed med Sine engle; og da skal Han betale enhver efter hans gerning.

Sandelig siger Jeg eder, der er nogle af dem, som stå her, der ingenlunde (*ou.....mē*) skulle smage døden, førend de (*an*: "måske"; "måtte") se MenneskeSønnen komme i Sit kongedømme".

Her møder vi igen talen om Herrens nære komme. Vi skal notere, at oversættelsen "skal komme" slører lidt, hvad der står på græsk. Det er ikke futurum at verbet "at komme", vi har her, men en særegen konstruktion bestående af verbet *mellō* i præsens sammen med infinitiv af verbet "at komme" (*erchomai*). På dansk må vi oversætte *mellō* med "at være ved", "vil", "at være i færd med", idet vi dog ofte vil bruge "at skulle" eller "at ville" for at udtrykke, at verbet essentielt indeholder betydning af noget i fremtiden nært forestående.

"Skal komme" er ikke forkert, men oversætter vi:

"Thi MenneskeSønnen er ved at (skulle) komme i Sin

Faders Herlighed....."

så får vi måske meningen bagved ordene tydeligere frem.

Endvidere finder vi i teksten her igen det stærke dobbelt negative udtryk, der benyttes til at udtrykke det *absolutte* faktum, at nogle af de tilstedeværende skulle *ingenlunde* dø (og kunne andre end Gud Selv sige dette!), førend de måske måtte komme til at opleve Herrens Komme i Herlighed. Partiklen *an* gør denne omtalte Kommen til en usikker og *betinget* begivenhed på dette tidspunkt, idet vi igen henviser til Peters ord i Acta 3:18-19, der så tydeligt erklærer, at Herrens Komme var betinget af Israels omvendelse.

Det er fuldstændig klart, at selvom Forklarelsen på bjerget forudskyggede og var i lighed med Herrens komme i Herlighed, så var Forklarelsen ikke en udtømmende opfyldelse af teksten her i 16:27-28, som før nævnt. Ikke desto mindre vil læseren forstå, hvorfor mange kommentatorer nødvendigvis er drevet til at hævde, at Forklarelsen var den fulde opfyldelse af Herrens ord her (trods den manglende tilstedeværelse af engle og trods den omtalte udeblevne dom). For er man ikke opmærksom på, at Herrens Komme i Herlighed, med engle og til dom netop var betinget af Israels omvendelse; og er man ikke opmærksom på, at

partiklen an netop udtrykker Herrens Komme betinget her i 16:28 (eller rettere, at disciplene - *betinget* - måske skulle se denne Kommen); ja, er man ikke opmærksom på disse ting - så var det ikke sandt, hvad Herren her sagde! Da mange kommentatorer, Gud være lovet, vægrer sig mod at tillægge Herren andet, end at Hans ord er absolut sande og troværdige, og da Skriften kun oplyser om een lejlighed, hvor disciplene så Herren iklædes ære og Herlighed - nemlig ved Forklarelsen - så *må* Forklarelsen være det Herren sigtede til i 16:27,28, uanset vanskelighederne ved at få teksten til at samstemme hermed.

Vi kan derimod se, at Herrens ord *er* fuldstændig sande, nøjagtigt som de står: havde Israel omvendt sig i løbet af Acta-perioden (og det betingede i Herrens ord således var blevet opfyldt), da ville nogle af dem, som "stod der", medens Herren sagde dette, ikke have smagt døden, førend Herren var kommet i Herlighed med Sine engle og Himmels kongedømme var blevet oprettet - men de ville have oplevet det indenfor deres levetid.

Matth.23:39:

"Thi Jeg siger eder: "I skulle ingenlunde (ou.....mē) se Mig fra nu af, indtil I (an: "måske; "måtte") sige: Velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn".

Her har vi igen det *sikre* i sætningens første led, og det *usikre* og betingede i det andet led. Først når betingelsen - nationens omvendelse - er opfyldt vil den sige: "Velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn" (citater fra Ps.118:25, hvilken bør læses). Denne nationale omvendelse kunne have fundet sted dengang, men nu ved vi idag, at den først finder sted ved Herrens genkomst, umiddelbart efter Jacobs store Trængsel. Matth.24:34:

"Sandelig siger Jeg eder, denne generation skal ingenlunde (ou.....mē) forgå, førend alle disse ting (an: "måske; "måtte være") ere skete".

Igen møder vi den samme vægtige Guddommelige forsikring; og de samme to ord i de to led: det sikre i det første led af sætningen, og det betingede i den anden del. Med andre ord igen: havde nationen *dengang* omvendt sig, da ville ALT det, som profeterne havde talt, være blevet opfyldt (nb: "fyldt op"). Og *den* generation ville ikke være forgået uden at have været vidner til opfyldelsen. Vi kan ikke udelukke "eder" fra disse tekster, eller hævde, at Herren ikke talte til *dem dengang*, men kun til os eller en anden fremtidig generation. Det kan ikke være rigtigt, at alle Herrens mange advarsler om at "våge" og "være rede" ikke gjaldt *dem*, Han talte til; sandelig kan vi ikke udelukke tilhørerne, hvem alle disse ting var adresseret til! Nej, vi ser tydeligt, at *forståelsen* af alle disse ting vedrører Hans tilhørere dengang; men *anvendelsen* eller appliceringen af disse tekster vedrører alle troende. Eller sagt på en anden måde - for dette er et fundamentalt princip vedrørende Skriften: hele Bibelen handler ikke *om* os (os hedninger idag), men hele Bibelen er *for* os; vi kan ikke undvære nogen del af den. Men vil vi *forstå* Skriften, så må vi hele tiden holde os for øje, *hvem* en særlig del af Skriften *primært* er rettet til: hvem den er adresseret til. Eller med andre ord: hvad er *forståelsen* af teksten. Derefter kan vi, hvad hele Skriften angår, lære meget af *anvendelsen* af teksten på os selv. Vi ser, hvor vitalt dette er i lyset af de ovenstående Skriftsteder: DENGANG var det hele *nært* forstående og Herrens ord er omhyggeligt valgt *under henseende til den betingede situation, medens der proklameredes "omvender eder" til Israel*. NU - efter Israels midlertidige tilsidesættelse under hedningernes tider - er det hele *udskudt* indtil Gud genoptager Sin handlen med Israel.

Vi har ikke mulighed for at gennemgå alle de steder, hvor Herrens ord - enkelt og direkte forstået - henviser til og er baseret på, at enden VAR nær dengang; og som følge af, at Han var indgået i og havde fuldendt den nødvendige forudgående lidelse (Luk.24:26), var der intet, der hindrede den efterfølgende Herlighed, andet end Israels anger og omvendelse. Dette refererer HelligÅnden da også til som basis for løftet om den kommende Herlighed i Acta 3:18:

"Men Gud har således fuldbyrdet, hvad Han forud forkyndte ved alle profeternes mund, at Hans Salvende skulle lide. DERFOR fatter et andet sind (anger) og vender om.....etc."

Den "Nye Pagt" (med Israel og Judah) var nu indstiftet til "syndernes forladelse" (Matth.26:28):

"....DERFOR fatter et andet sind og vender om, FOR AT eders synder *må* blive udslattede" (Acta 3:19).

De "andre tjenere" (lignelsen om Kongesønnens bryllup, som vi vender tilbage til: Matth.22:4) - nemlig Herrens udsendinge til Israel efter lidelsens fuldendelse og opstandelsen - blev sendt ud med den fornyede invitation: "alle ting er rede; kommer til brylluppet!". Men Israel brød sig ikke derom.

Gud give, at læseren må se denne afgørende betydning af Acta 3 og Acta 28; for vi kan spore de fleste uoverensstemmelser blandt fundamentalt troende kristne tilbage til, at disse to steder er blevet ignoreret. Derved er Apostlenes Gerninger (Acta) blevet en af de mest misforståede bøger i hele Bibelen; og den er blevet taget til indtægt som "tidlig kirkehistorie", istedet for at den er beretningen om *Israels* afvisning af Guds nådes tilbud til nationen *atter engang* om at omvende sig; og de velsignede sandheder, der hører til den *efterfølgende* åbenbarede Guds nådens Administration er blevet læst ind i Acta til stor skade for forståelse af Skriften.

Men vi vender for øjeblikket tilbage til de to store Herrens profetier. De begynder begge med en beskrivelse af de begivenheder, der kunne have fundet sted indenfor tilhørernes egen livstid; et fænomen, som vi nu skulle være Skriftsmæssigt udrustet til at appreciere.

Luk.21:8-9	Matth.24:4-6	Mark.13:5-7
"Ser til, at I ikke blive forførte, thi mange skulle på Mit Navn komme og sige: Det er mig; og tiden er kommen nær. Går ikke efter dem! Men når I høre om krige og oprør, da forskrækkes ikke; thi dette må først ske, men enden er ikke straks.	Ser til, at ingen forfører eder! Thi mange skulle på Mit Navn komme og sige: Jeg er Kristus; og de skulle forføre mange. Men I skulle få høre om krige og krigsrygter. Ser til I lader eder ikke forskrække, thi det må ske; men enden er ikke endda.	Ser til, at ingen forfører eder! Mange skulle på Mit Navn komme og sige: Det er mig; og de skulle forføre mange. Men når I høre om krige og krigsrygter, da lader eder ikke forskrække, thi det må ske; men enden er ikke endda.

Johannes henviser til dette første tegn i 1.Johs.2:18:

".....det er den sidste time.....og.....således ere nu mange antikrister fremtrådte; deraf kende vi, at det er den sidste time" (vi bemærker iøvrigt, at disse antikrister "vare udgåede fra os"; nemlig *de troende* dengang; et fænomen, der ikke var eksklusivt for den tid).

Luk.21:10-11	Matth.24:7-8	Mark.13:8
Nation skal rejse sig mod nation, og kongedømme mod kongedømme. Og store jordskælv skal der være her og der og hungersnød og pest, og der skal ske frygtelige ting og store tegn fra Himmelen".	Thi nation skal rejse sig mod nation, og kongedømme mod kongedømme, og der skal være hungersnød og jordskælv her og der. Men alt dette er veernes begyndelse".	Thi nation skal rejse sig mod nation, og kongedømme mod kongedømme, og der skal være jordskælv her og der, og der skal være hungersnød og oprør. Dette er veernes begyndelse".

Men her noterer vi, at Herren i Tempelprofetien hos Lukas *ikke* siger: "dette er veernes begyndelse," og så fortsætter (som hos Matthæus og Markus) med at beskrive disse. Istedet stopper Han op og går tilbage, idet Han i en parentes beskriver nogle begivenheder, der skulle finde sted "forud for alle disse" veernes begyndelse (de danske oversættelser har ental: "alt dette" både her Luk.21:12 og Matth.24:8, Mark. 13:8, hvor grundteksten har flertal).

Disse forudgående begivenheder vedrører Jerusalems ødelæggelse; d.v.s. FORUD for den store trængsel skal alt det, der udsiges vedrørende Jerusalem (vers 12-24) finde sted.

I lyset af ende-tidens daværende *betingede* nærhed forstår vi nu vers 12-24 meget bedre; for de begivenheder, der omtales at skulle finde sted "forud" for "veernes begyndelse", de *fandt sted*; MEN (jvf. vers 22) *alt*, hvad der er skrevet (inklusive det vedrørende "disse Hævnens dage") blev *ikke* opfyldt ("fyldt fuldstændigt op"), *men kun dele deraf*. For til "Hævnens dage" er også tilknyttet "alle tings genoprettelse" (jvf. Acta 3:21). Eller sagt med andre ord: "Hævnens dage" indgår som en del af Guds store og omfattende

"endetids-program".

Forstod vi udtrykket i vers 22: "disse hævnens dag, da alt, hvad skrevet er, skal opfyldes" som henvisende til *alene* "hævnens dage" (d.v.s. "alt, hvad skrevet er (vedrørende hævnens dage) skal opfyldes"), så blev alle disse ting opfyldt, for vers 22 er et citat fra Hosea 9:7, hvor hele denne profeti (og læs hele kapitel 9) vedrører adspredelse af Israel som straf. Men teksten indikerer, at en sådan forståelse måske er for snæver. Snarere skal Herrens ord netop fortsåes i lyset af ende-tidens betingede nærhed: "endetids-programmet" var begyndt, men fuldendtes ikke indenfor den generation, hvorfor ikke *alt*, hvad skrevet er, blev opfyldt. Således har vi som slutningsord i denne del af Lukas' Tempel-profeti:

"Men forud for alle disse (ting eller begivenheder: nemlig "veernes begyndelse")

.....skal der være stor nød i landet
og vrede over dette folk. Og de
skulle falde for sværdets od og
føres fangne til alle hedningerne;
og Jerusalem skal nedtrædes af
hedningerne, indtil hedningernes
tider fuldkommes".

(den danske oversættelse har "nød på jorden". Det græske *gē* kan oversættes med både "landet" (Palæstina) og "jorden". Konteksten taler om Judæa og Jerusalem og i samme sætning nævnes "dette folk", hvorfor vi opfatter *gē* her i betydning "landet")

Vi bemærker, at dette opfyldtes efter Israels tilsidesættelse i Acta 28, idet romerne raserede Jerusalem og jøderne adspredtes. Ligeledes opfyldtes *den* generations letsindige bøn: "Hans blod komme over os og vore børn!" (Matth.27:25). Israel omvendte sig ikke og omkom derfor "ligeså" som de galilæere, hvis blod Pilatus blandede med deres ofres, og de atten, på hvem tårnet i Siloam faldt ned. Vi bemærker også, at der skulle være "vrede over dette folk" og henviser til 1.Tess.2:16: "men vreden er kommen over dem fuldtud" og anmoder læseren om, at han omhyggeligt studerer den der angivne begrundelse.

I Bjerg-profetien hos Matthæus 24 og Markus 13 går Herren imidlertid *ikke* tilbage og taler om Jerusalem forud for og indtil Trængseltidens begyndelse, men - efter at Han har sagt: "alle disse ting er veernes begyndelse" - *fortsætter* Herren med at beskrive disse "fødsels-veer" og profetien fortsætter denne beskrivelse op til det tidspunkt, hvor Herren åbenbares på Himmelen skyer med Kraft og megen Herlighed.

Derimod, i Tempel-profetien hos Lukas, taler Herren ikke yderligere om Trængselstiden - efter at Han har beskrevet, hvad der skulle finde sted *forud* derfor - men genoptager profetien henimod slutningen og taler, som hos Matthæus og Markus, om Sin Komme på Himmelen skyer (idet ordvalget hos Lukas netop *og selvfølgelig* varierer lidt fra Bjerg-profetiens):

Luk.21:25-27

"Og der skal ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skulle folkene ængstes i fortvivlelse over havets og bølgenes brusen medens mennesker forsmægte af frygt og forventning om de ting, som komme over jorderige; thi Himmelen kræfter skulle rystes. Og da skulle de se MenneskeSønnen komme i sky med Kraft og megen Herlighed".

Matth.24:29-30

"Men straks efter de dages trængsel skal solen formørkes og månen ikke give sit skin og stjernerne falde ned fra Himmelen og Himmelen kræfter skulle rystes. Og da skal MenneskeSønnens tegn vise sig på Himmelen; og da skulle alle jordens stammer jamre sig, og de skulle se MenneskeSønnen komme på Himmelen skyer med Kraft og megen Herlighed".

Mark.13:24-26

"Men i de dage, efter den trængsel, skal solen formørkes, og månen ikke give sit skin, og stjernerne skulle falde ned fra Himmelen og de kræfter, som ere i Himmelen, skulle rystes. Og da skulle de se MenneskeSønnen komme i skyerne med megen Kraft og Herlighed".

Der er mange overvejelser, der trænger sig på i forbindelse med disse to store profetier. Lad os bemærke følgende:

1) Den første profeti, i Templet (Luk.21), blev udagt som svar på *to* spørgsmål:

1/"Hvornår skal disse ting ske?". Svaret herpå gives i vers 8-24.

2/"Hvad er tegnet på, når disse ting skal (mellō: "være i færd med at") ske?" Svaret herpå gives i vers 25-28.

Den anden profeti, på Bjerget (Matth.24 og Mark.13), blev udsagt som svar på *tre* særlige spørgsmål:

1/"Hvornår skal disse ting ske?". Svaret giver Herren i Matth.24:4-14, Mark.13:5-13.

2/"Hvad er tegnet på Din Tilkommelse?" Svaret herpå er at finde i Matth.24:15-27, Mark. 13:14-23.

3/"Og (hvad er tegnet) på verdens ende" (sunteleias tou aiōnos: "denne æons fuldbyrdelse"). Svaret herpå gives i Matth.24:29-31, Mark.13:24-27.

Dette svar er det *samme*, som svaret på spørgsmål 2 i Tempel-profetien.

2) Begge profetier ender med lignelsen om figen-træet, hvorefter vi finder følgende vægtige og alvorlige udsagn fra Herren:

"Sandelig siger Jeg eder, denne generation skal ingenglunde forgå, førend alle disse ting ere skete" (Matth.24:34, Mark.13:30, Luk.21:32).

Vi genfinder her den før omtalte dobbelte negativ ou.....mē, oversat med "ingenlunde", hvorefter følger udtrykket:"førend alle disse ting ere skete". Denne oversættelse reflekterer ikke fuldstændigt, hvad der står på græsk, som vi så, da vi tidligere beskæftigede os med denne tekst hos Matthæus. Derudover er der nogle interessante detail-forskelle hos de tre evangelister, som vi bør undersøge. Teksten hos de tre er som følger:

Matthæus: eōs an panta tauta genētai
indtil alle disse er skeende

"Er skeende", nemlig er *begyndt* at ske eller finde sted. Verbet ginomai udtrykker "at begynde at være", "at komme til eksistens" eller lignende. Det er samme stamme som i "fødsel" og jævnfør hermed udtrykket "veernes begyndelse". Endvidere har vi, som nævnt, partiklen an, der gør den del af sætningen betinget: "indtil alle disse (ting) måtte være skeende (begyndt at ske)". Dette var også tilfældet, idet disse ting netop begyndte at indfinde sig i den generations levetid (jvf.f.eks. 1.Johs.2:18, som før citeret), men de blev ikke opfyldt (pleroō:"at fylde fuldstændigt op eller færdiggøre", Luk.21:24, hvor vi har dette ord).

Markus: mechris ou tauta panta genētai
indtil disse alle er skeende

Brugen af mechris hos Markus, istedet for eōs, er interessant. Forskellen er den, at eōs markerer fortsættelse af en handling hen til tidspunktet for en anden handling (som partiklen an gør betinget); medens mechris henviser til handlingens eller begivenhedens ende, altså at handlingen fortsætter indtil et vist tidspunkt og der har sin ende. Ligeledes er an udeladt, hvorfor vi bedst kan udtrykke meningen her ved at sige: "før enden (jvf. dansk:"før-end") på alle disse ting *er* begyndt at være skeende". Udsagnet er ubetinget og implicerer en ydre tidsgrænse - og hvorfor har vi nu her denne forskel fra Matthæus? Da vi ikke betragter evangelisterne som fire forbrydere anklaget for svindel, men som fire forskellige Guddommelige vidnesbyrd så tydeligt skrevet med hvert sit *formål* og med hvert sit særlige aspekt af Herrens jordiske tjeneste, så er forklaringen at finde i Markus-evangeliets særlige funktion, nemlig at beskrive Herren som Guds *Tjener*. Derfor er der ingen genealogi, men derimod minutøse beskrivelser af Herrens gerninger. Markus-evangeliet indeholder i særlig grad hele tiden Guddommelige supplerende oplysninger, som ikke findes i de andre evangelier. Eksempelvis: hos Matthæus berettes om, at Herren "blev ledt" ud i ørkenen af HelligÅnden, for der at fristes (i ordets egentlige betydning, nemlig at blive prøvet). *Hvorledes* eller på hvad *måde* Herren blev ført ud i ørkenen får vi at vide hos Markus: Guds Tjener blev *drevet* ud i ørkenen, ja ligefrem "kastet ud" (ekballō); dette udtryk kan bruges - og bliver senere selv benyttet af Herren - om tjenere og slaver, men ikke om *Kongen*. Markus har derimod ikke beretningen om samtalen med Satan; for den drejede sig om Kongemagt, Ære og Herlighed. Men vi har på den anden side den oplysning, at Herren var sammen med de vilde dyr. Ligeledes har vi særlig hos Markus beskrivelsen af dybden af Herrens følelser som Menne-ske i forbindelse med den gerning Han udrettede: Hans træthed (4:38, 11:12, 14:36); Hans sympati og medfølelse (6:34, 8:2); Hans kærlighed (10:21); Hans fattethed (4:38-40, 15:5); Hans ensomhedssøgen (1:35, 6:30-32); Hans undren (6:6); Hans sorg (3:5); Hans sukken (7:34, 8:12); Hans vrede og mishag (3:5, 10:14).

Udeladelserne hos Markus, i forhold til de andre evangelier, er så iøjnespringende og mangfoldige, at de begivenheder, der *nævnes*, i særlig grad understreger dette evangeliums særlige aspekt. Vi kunne skrive følgende hen over hele Markus-evangeliet (citeret fra 10:45):

"MenneskeSønnen er kommen	1:1-13.
For at tjene	1:14 - 8:30
Og give Sit Liv til en genløsning for mange"	8:31 - 16.

Dette - at give Sit Liv - var afslutningen på Hans gerning som *Tjener*. HelligÅnden "driver" Markus til at udelade det *betingede* i beskrivelsen af de efterfølgende begivenheder, for der var intet *betinget* knyttet til Herrens komme som *Tjener* (modsat Hans komme som *Konge*). Det *var* afgjort (vi taler på menneskelig vis), at andre tjenere ville efterfølge Herren (jvf. lignelsen om Kongesønnens bryllup og Mark.16:19-20, samt Heb.2:3-4); men det *var ikke* afgjort (stadig menneskelig talt, d.v.s. ikke åbenbart på *daværende* tidspunkt af Gud), hvorvidt endetids-begivenhederne *ville* komme til deres *fuldbyrdelse*. Eller med andre ord: hvor *mechris* uden partiklen *an* fortæller os, at "veernes begyndelse" *ville* begynde og *den* generation ingenlunde ville forgå, før denne tidsgrænse var nået, så fortæller *eōs* med partiklen *an*, at det *var betinget*, om "veernes begyndelse" ville resultere i den efterfølgende "fødsel" på *daværende* tidspunkt; men det *var* stadigvæk *sikkert*, at *den* generation ingenlunde ville forgå, førend "veerne" (der *måske* ville lede til "fødslen": nemlig æonens fuldbyrdelse) var begyndt. Det *var* så at sige netop betinget, OM "disse ting" ville vise sig at være "veer".

Lukas: *eōs an panta genētai*
indtil alle(ting) måtte være skeende (begyndt at ske)

Vi finder samme konstruktion som hos Matthæus, men uden *tauta* ("disse"); og vi gentager, at dette netop *var* sandt, idet vi også her ser verbet *ginomai* benyttet. Det er så uhyre væsentlig, at vi i vor læsning af beretningerne om Herrens jordiske tjeneste og begivenhederne umiddelbart efter beskrevet i Acta, stadig holder fast ved, at det usikre er *ikke* Herrens Komme i Magt og Herlighed, men om denne Kommen ville finde sted på *daværende* tidspunkt.

3) I forbindelse med ende-tiden er det, at "dette Kongedømmets evangelium" skal blive prædikeret i hele verden til et *vidnesbyrd* for alle nationerne. Henvisningen er udtrykkelig: *touto to euaggelion*. Det er således ikke "evangeliet" i bred eller almindelig mening, der henvises til her, men netop dette særlige "Himmelens kongedømmes" evangelium, som Herren havde prædikeret til Israel. På den tid skal dette evangelium blive proklameret (*kerussō*) ikke blot til Israel, men også blandt folkeslagene og derefter "da skal enden komme". Skriften synes at indicere, at denne proklamation først og fremmest vil finde sted i de første 3 1/2 år af Daniels sidste år-uge, fremført navnlig af de 144000 udvalgte fra *Israel* (og *ikke* fra "Jehovahs vidner"!), ligesom de to særlige vidner også hører denne periode til. Men dette er desværre for vidtgående at komme ind på her, men må afvente en forhåbentlig senere lejlighed.

4) Vi forstår således fra Matthæus, Markus og Lukas, at der ville være et interval mellem Herrens Opfarelse og Genkomst, og at dette interval ville være inddelt i tre særlige perioder:

Den første ville være en periode med vidnesbyrd til Israel baseret på Jonas-tegnet:

".....denne Jesus, Hvem

I korsfæstede, har Gud gjort både til Herre og Kristus" (Acta 2:36).

Sammenlign hermed følgende særdeles vigtige og særlige aspekt af Herrens opstandelse, som praktisk taget fuldstændig ignoreres i opstandelses-prædikener idag:

"Vore fædres Gud oprejste Jesus, Hvem I hængte på et træ og sloge ihjel. **Ham har Gud ved Sin højre hånd ophøjet til en Fyrste og Frelser FOR AT give ISRAEL omvendelse og syndernes forladelse**" (Acta 5:30-31).

Israels afvisning af dette vidnesbyrd (d.v.s. hvis Israel ikke omvendte sig trods Jonas-tegnet) ville medføre ødelæggelsen af Jerusalem (Luk.21:20), hvorfor den anden periode ville være tiden for Jerusalems ødelæggelse ("væren lagt øde") og Israels adspredelse (Luk.21:21-24). Den tredje periode ville være tidspunktet, hvor "dette Kongedømmets evangelium skal proklameres i hele verden til et vidnesbyrd for alle folkeslagene; og da skal enden komme" (Matth.24:14).

Det der således var afgørende i løbet af den første periode, var den generations anger og omvendelse - eller mangel på samme - ved vidnesbyrdet om Herrens opstandelse. Herren havde, som før fremhævet, erklæret, at dersom de ikke omvendte sig, skulle de omkomme på samme måde som de galilæere, hvis blod Pilatus havde blandet med deres ofre, eller de atten, som tårnet i Siloam faldt ned over og ihjel-

slog (Luk.13:1-5). Derfor opfordrede også Peter tilhørerne til at "lader eder frelse fra denne vanartede generation" (Acta 2:40), ligesom Herren forudsagde, at skønt Han ville sende dem profeter, vise og skriftkloge, så ville nationens daværende religiøse ledere afvise dem, hvorved alle profeters retfærdige blod ville komme over dem:

"Sandelig, siger Jeg eder, alt dette skal komme over denne generation" (Matth.23:34-36).

Da Herren Jesus Kristus nærmede Sig Jerusalem, sørgede Han over byen og dens blindhed, og beskrev detaljeret, hvorledes den skulle omstyrtes:

"Og da Han kom nær til og så staden, græd Han over den og sagde:
 "Vidste dog også du, ja, selv på denne din dag, hvad der tjener til din fred! Men nu er det skjult for dine øjne. Thi der skal komme dage over dig, da dine fjender skulle kaste en vold op omkring dig og omringe dig og trænge dig alle vegne fra; og de skulle lægge dig helt øde og dine børn i dig og ikke lade sten på sten tilbage i dig, fordi du ikke kendte din besøgelses tid"
 (Luk.19:41-44).

Disse ting skete 40 år senere, da Titus belejrede Jerusalem og førte Israel i fangenskab blandt nationerne.

"Så siger den Herre Herren:".....Jerusalem.....alt det, som Jeg lod komme over den....I skulle erkende, at Jeg intet har gjort uden grund af alt det, som Jeg gjorde derudi....." (Ez.14:22-23).

Der er en *grund* til alt det, der gøres overfor Jerusalem, og Israel vil en dag kunne erkende dette. Den særlige begrundelse, der gives af Herren for den kommende ødelæggelse var:

"fordi du ikke kendte din besøgelses tid"

Israels blindhed og den generations afvisning af alle de muligheder, der bød sig til for nationen dengang, var årsagen til alle de ting, der befaldt dem.

Den anden periode - der ville begynde efter denne omstyrtelse - ville være tiden, hvor Jerusalem var "lagt øde":

"Men når I se Jerusalem omringet af krigshære, da forstår, at dens ødelæggelse er kommen nær" (Luk.21:20).

Betydningen af, at Herren "lægger øde" og bringer "øde-læggelse" over Israels byer og land, er forklaret i 3.Mos.26, hvor Israel får at vide, at

"hvis I følger Mine anordninger.....skal I bo trygt i eders land. Jeg vil give fred i landet....."(3-13).

Men hvis Israel ikke adlød Herren (vers 14), så ville der komme straffe og sanktioner over dem. Den yderste sanktion og største straf var "øde-læggelse".

"Jeg vil lægge eders land øde.....og eder selv vil Jeg sprede blandt folkeslagene.....Og de (Israel) skal undgælde for deres skyld, fordi, ja, fordi de lod hånt om Mine lovbud og væmmes ved Mine anordninger....." (3.Mos.26:32,33,43).

Denne straf ville kun blive pålagt Israel efter at enhver anden mulighed og sanktion var blevet taget i anvendelse for at få Israel til at rette sig; for tidligere i kapitel 26 finder vi en gradueret serie af sanktioner, hvor hver serie er "syvfold" strengere end den forudgående (versene 18,21,24,28). Ikke før disse straffe havde vist sig resultatsløse, ville den yderste straf "øde-læggelse" blive udmålt til Israel; men i forbindelse med denne alvorligste og hårdeste af alle straffe, forsikrer Gud Israel, at selv da er der een ting, Han ikke ville gøre: nemlig tilsidesætte dem for *altid*:

"Men selv da, når de er i deres fjenders land, vil Jeg ikke lade hånt (heb. maas:"afvise, forkaste") dem og ikke væmmes ved dem til deres fuldkomne undergang, så Jeg skulle bryde Min pagt med dem; THI Jeg er Herren deres Gud" (3.Mos.26:44).

Begrundelsen herfor er at finde i Herren Selv, nemlig at Han er Den, Som Er. Guds løfter til Abraham, Isak og Jacob udelukker den mulighed, at Israel nogensinde kunne forkastes *for altid* - men ikke, at folket kunne

erklæres, som de er nu, for Lo-Ammi ("ikke Mit folk") for en periode. Herren vil altid vende Israels fangenskab til sidst (Jer.33:23-26). Således kunne Hosea profetere om Israel, at "deres Gud vil forkaste dem, fordi de ej adlød Ham; hjemløse bliver de blandt folkeslagene" (9:17); men, ikke desto mindre, så vil Herren til sidst læge deres frafald og føre dem hjem (14:5, 11:11).

Kun een gang før i Israels historie var en sådan "øde-læggelse" bragt over dem:

"Herren, deres fædres Gud, sendte tidlig og silde manende ord til dem ved Sine sendebud, fordi Han ynkedes over Sit folk og Sin bolig; men de spottede Guds sendebud, lod hånt om Hans ord og gjorde sig lystige over Hans profeter, indtil Herrens vrede mod Hans folk tog til i den grad, at der ikke mere var lægedom (heb.marpe: "helbredelse, heling")" (2.Krøn.36:15-16).

Samme ord forekommer hos Jer.33:6, netop i forbindelse med Jerusalems "væren lagt øde" og at Herren efterfølgende vender Judahs og Israels skæbne og tager Sit folk til sig igen. Hele kapitlet bør læses, navnlig også 23-26. Andre interessante forekomster for den, der glæder sig over at "ransage" Skriften, er: Jer.14:19, 8:15, Mal.4:2, Ordspr.12:18 og 13:17 (der begge formentlig bør få os til at tænke på Den Mest Vise og Den Mest Tro-faste eller tro-værdige, nemlig Herren Kristus Selv).

Således, da der ikke mere var "lægedom", eller med andre ord: da afvisningen af Herrens profeter var taget til i en sådan grad, at helbredelse heraf ikke kunne finde sted, så sendtes Nebudchanezzar for tredje og sidste gang mod Jerusalem:

"De stak ild på Guds hus, nedrev Jerusalems mur og....indtil landet fik sine sabbater godtgjort; så længe ødelæggelsen varede, hvilede det, til der var gået halvfjerdsindstyve år" (vers 19-21).

Denne 70 års "øde-læggelse" varede indtil Ezra restaurerede templet. Det var de samme principper, der gjorde sig gældende også vedrørende den anden og større "ødelæggelse". Både Herren Selv og de, der fulgte efter Ham, vidnede overfor Israel; og endelig så blev hedningerne bragt ind i Israels velsignelse for at provokere dem til jalousi. Men da folket havde afvist alle disse, så helbredelse ikke længere var mulig, så "er vreden kommen over dem fuldtud" (1.Tess.2:14-16). "Der skal være....vrede over dette folk. Og de skulle falde for sværdets od og føres fangne til alle hedningerne; og Jerusalem skal nedtrædes af hedninger, indtil hedningernes tider fuldkommes" (Luk.21:23-24).

Den tredje periode er emnet for Herrens Bjerg-profeti og vedrører endetids-begivenhederne. Da det er alt for omfattende at gå i detaljer hermed, skal vi blot kort forbinde Matth.24 med Åb.6

"Jeg så.....en hvid hest.....han, som sad på den.....sejrende" (Åb.6:1-2)	<u>Første segl</u>	"Mange skulle komme på Mit Navn og sige: Jeg er Kristus..forføre"(4-5)
"..tage freden bort fra jorden.....myrde hverandre...."(6:4)	<u>Andet segl</u>	"..krige..nation mod nation og kongedømme mod kongedømme"(6-7)
"..sort hest.." Hungerspriser på mad. (6:5-6).	<u>Tredje segl</u>	"..der skal være hungersnød"(-7-)
"..grøngul hest..hans navn var døden.." Ihjelslå fjerdedel med sværd, hunger, pest, vilde dyr (6:7-8; her er dels den forstærkede <i>fortsættelse</i> af segl 2 og 3, dels yderligere plager:"pest og vilde dyr", hvortil Herren i Matth.24 føjer"jordskælv her og der").	<u>Fjerde segl</u>	"..hungersnød og (pest) og jordskælv her og der.."alt dette veernes begyndelse" (-7-8).
"..deres sjæle, som vare myrdede for Guds ords skyld...og det vidnesbyrds skyld.." Hvilke indtil de andre også var blevet martyrer. (6:9-11).	<u>Femte segl</u>	"..overgive eder til trængsel og slå eder ihjel og I skulle hades af alle folkeslagene for Mit Navns skyld... stor trængsel" (8-38).

"...Solen sort som en hårsæk
og månen blev helt som blod"
Vrede. (6:12-17)

Sjette segl

"...Solen formørkes og månen ikke
give sit skin...etc." Menneske-
Sønnens Komme. (29,30).

MenneskeSønnen skal komme i Sin Herlighed "straks efter de dages trængsel", hvilket er tilstrækkeligt Skriftsmæssigt vidnesbyrd for os om, at alle forsøg på at placere denne Kommen og Tusindsårsriget derefter på noget tidligere tidspunkt, er uvederhæftige. Som minimum kræver noget sådant en fuldstændig åndeliggørelse af en række klare Skrift-udsagn og dette er totalt uacceptabelt, hvis vi holder os til, at Gud *mener*, hvad Han siger. Vi skal da gerne gøre læseren opmærksom på, at de fleste menneskelige forsøg på at få Bibelen til at sige noget andet, end det Den vitterlig siger læst direkte og konkret, har det tilfælles, at argumenterne for sådanne opfattelser oftest nødvendiggør megen henvisning til navnlig hele den verdslige historieforskning, "fremtrædende" kirkefædre og teologer, filosofiske og ideologiske strømninger, flere hundrede års stor-politiske begivenheder etc.etc. Alt sammen synes det at nødvendiggøre, at Guds barn skal være polyhistor og sætter spørgsmålstegn ved Skriftens eget udsagn om, at *Den* kan "gøre viis til frelse", "er nyttig til belæring" og istand til at udvirke, at "Guds-mennesket må vorde fuldkomment, dygtiggjort til al god gerning".

Men nok herom. Lad os for klarheds skyld se den anden del af Bjergprofetien i følgende struktur:

- A/ a/ 14:29-30. MenneskeSønnens Komme på Himmels skyer i Herlighed.
 - b/ 31. Samlingen af de "udvalgte" (Israel).
- B/ c/ 32-41. Lignelse og Type. Figentræet og Noah.
 - d/ 42-44. Formaning. "Våger derfor".
 - e/ 45-51. Tjenere. Lignelser.
- (B/ (c/ 15:1-12. Lignelse. De ti brudejomfruer.
 - (d/ 13. Formaning. "Våger derfor".
 - (e/ 14-30. Tjenere. Lignelser.
- (A/ (a/ 31. MenneskeSønnens Komme i Sin Herlighed og siddende på Sin Herligheds trone.
 - (b/ 32-46. Samlingen af "nationerne" (hedninger).

I lyset af, hvad vi tidligere skrev om lignelsen om de ti brudejomfruer og adskillelsen af fårene og bukkene, skulle det være klart, at *forståelsen* heraf vedrører Israel og nationerne i endetiden, *efter* den store trængsel; og kun i det omfang vi parallelt kan *anvende* eller applicere denne tekst i *overensstemmelse* med det faktum, at vi befinder os i Guds nådes Administration, kan vi gøre denne tekst gældende for os idag. Eller med andre ord: bygger vi "kirke-doktriner" på ,hvad Skriften siger om Bruden og brudejomfruerne, da går vi visselehen forkert på et eller andet tidspunkt; erkender vi derimod f.eks. *de principper*, der underligger Guds handlen med Sine tjenere, som her skildret, da finder vi megen nyttig læren også for os idag.

Idet vi ellers vil overlade læseren selv det glædelige arbejde at studere de to store profetier, skal vi afsluttende se lidt på udtrykket så ofte anvendt om mange af disse begivenheder: at de "var nær"; samt se lidt nærmere på den ene "Kongedømme-lignelse": Kongesønnens bryllup.

Verbet *eggizō* forekommer 14 gange i perfektum indikativ (3. pers.sing.): "er kommet nær" og kaster lys over de forskellige "nære" ting. Som vi har set, blev det proklameret til Israel, medens Herren var tilstede blandt dem, at "Himmels kongedømme er kommet nær" (Matth.3:2, 4:7, 10:7, Mark.1:15). og at "Guds kongedømme er kommet nær til eder" (Luk.9:10,11). I den første periode efter Herrens opfarelse sagdes Hans genkomst at være "nær". Herren havde forklaret, hvorledes Hans Genkomst i Herlighed betød, at Kongedømmet ville blive oprettet, hvorfor erklæringen om , at Hans Komme er nær også indeholder tanken om, at Kongedømmet er nær; for dets oprettelse forudsætter Kongens tilstedeværelse. Således: "Herrens Tilkommelse er nær" (Jak. 5:8; jvf iøvrigt også vers 9: "Dommeren står for døren"; for Kongedømmets oprettelse og Kongens tilstedeværelse medfører også dom, som vi har set); "Natten er fremrykket og Dagen er kommen nær" (Rom:13:12); "Alle tings ende er kommen nær" (1.Pet.4:7; jvf. iøvrigt fortættelsen: "væder derfor årvågne" og sammenlign med Bjergprofetien: "våger derfor"). Herrens tilkommelse var - som vi ved - imidlertid *betings* nær, men Israel og den generation forpassede besøgs-tiden og Herren kom ikke.

Kun to af de ting, der omtaltes som værende "kommet nær" blev opfyldt, hvilket viser os

konsekvenserne af Israels afvisning både af Kongen, medens Han var tilstede iblandt dem, og af det gentagne tilbud til Israel (vedrørende Herrens snare Genkomst og Kongedømmets oprettelse) efter Korsfæstelsen, Opstandelsen og Opfarelsen. Timen for at Herren skulle forrædes, for derefter at lide og dø på korstet, kom "nær" (Matth.26:45-46, Mark.14:42). Og Jerusalems ødelæggelse opfyldtes ("dens ødelæggelse er kommen nær" Luk.21:20). Både Herrens lidelse og død, samt Jerusalem som værende "lagt øde", er - så at sige - netop den diamentrale modsætning til Kongens Herlighed og Kongedømmets tilstedeværelse. Med andre ord: så længe Kongen ikke er tilstede eller står lige for at komme og Kongen ikke har tiltaget Sig Sin Herligheds magt på jorden, så længe ved vi ikke, hvor nær Kongedømmet er. Men der kommer netop en tid, hvor "dette Kongedømmets evangelium - hvis indhold netop er at "Kongedømmet er kommet nær" - skal blive proklameret overfor alle nationerne. Endog et af de første tegn på at sommeren "er nær", vil være tilstedeværelsen af mange forfødere, der skulle komme på Herrens Navn og sige: "Det er mig"; og - vil de yderligere sige - "tiden er nær". Således forklarede Herren, at når de så disse ting, som Han havde sagt skulle gå umiddelbart forud for Hans Genkomst, så kunne de skønne, "at Guds Kongedømme er nær" (Luk.21:30-31, sammenlign Matth.24:32-33, Mark.13:28-29).

Der er derfor stor lighed mellem den første og den sidste af disse tre perioder, idet begge beskæftiger sig med udfoldelsen af Kongedømme-formålet. De ting, som forventedes og proklameredes som værende "nære" i løbet af Herrens og de efterfølgendes tjeneste i den første vidnesbyrds periode vedrørende Himmels kongedømme, de vil også være nære og en del af forventningen i den sidste periode. Således var mange af tingene, som var gældende i den første periode, en forsmag på og en forudskygning af, hvordan det vil være i den sidste periode; og ligeledes omtales troende fra disse dage, som en "førstefrugt" eller "førstegrøde" af den endelige høst, der endnu forestår.

Israels tilsidesættelse i Acta 28 foranledigede, at Gud DA åbenbarede den Hemmelighedens Administration - nemlig nådens Administration - som Han hidtil havde holdt *skjult* (Ef.1:9, 3:1-5, 3:8-10). Himmels kongedømmes Administration er et af mange Guds formål, som Han udvirker, og er knyttet til Israel og oprettelsen af det jordiske Kongedømme. Således finder vi konsekvent ingen antydning om, hverken i GT eller NT, *hvad* Gud ville gøre - udover den straf, der ville falde -, *hvis* Israel ikke fulgte kaldet til anger og omvendelse. Eller med andre ord: hvorledes og hvorigennem ville Gud føre Sit frelsesformål videre, når Israel - der igennem mere end 2000 år havde været Guds udvalgte redskab, hvorigennem Han udvirkede Sin frelsesplan - tilsidesattes i vantro for en tid. Som vi skal se, så udkalder Herren i denne periode en forsamling af hedninger og jøder uden forskel, der både hvad angår Kaldelse og ståsted ikke er baseret på forjættelserne til Israel, men udelukkende er i Kristus Jesus. Denne nådens Administration er, så at sige, en parentes, der indtræder medens Israel midlertidigt er tilsidesat. Heri vil den opmærksomme læser finde den enkle forklaring på, at det Himmelske kongedømmes Administration altid *beskrives som fortløbende* og uden adskillelse mellem (1) lidelserne og afvisningen af Kongen og (2) Herligheden, der skulle følge efter. Og dette var fordi - som vi har set - at det netop var *betinget*, om Herligheden skulle følge *umiddelbart* efter. Vi vender tilbage til alt dette, men skal for nærværende se på den "Kongedømmelignelse", hvor *vi idag* kan erkende den nævnte parentes.

Lignelsen om Kongesønnens bryllup (gamous="bryllup", d.v.s. "bryllups-højtidelighederne", særlig bryllupsfesten, som varede 7 dage, jvf. Dom.14:12. Lignelsen står hos Matth.22:1-14).

I lignelsen om Sædemanden så vi, at Johannes varetog den første af fire såninger; i den nærværende lignelse finder vi yderligere detaljer vedrørende de tre sidste såninger. Lignelsen udsiges i fortsættelse af Herrens lære vedrørende den Sten, som bygningsmændene forkastede, men Som "er bleven til en Hovedhjørnen", hvorfor Den i dom knuser dem, som af-viste Den (vi omtaler senere også denne lignelse). Men lignelsen om brylluppet angiver yderligere konsekvenserne af afvisningen af Kongen.

"Himmels kongedømme lignes ved (ordret:"var blivende lig", nemlig på dette tidspunkt) en Konge, som gjorde bryllup for Sin Søn. Og Han udsendte Sine tjenere for at kalde de **budne til brylluppet** (ordret:"dem, som var blevet budt til brylluppet"); og de ville ikke komme".

Dette var tjenesten udført af Herren Selv, de Tolv og de Halvfjerdsindstyve. Lignelsen om bryllupsfesten begynder ikke med Johannes Døberens tjeneste, for den var allerede på dette tidspunkt kommet til ende. Kaldet her er adresseret til dem, som allerede *var blevet inviteret* af Johannes. "De budne" er Israel og dette udtryk fremstår næsten som en titel i sig selv. Men kaldet blev afvist: "De ville ikke komme" trods kaldet til at efterkomme den invitation, der først udstedtes af Johannes Døberen med proklamationen:

"Himmelens kongedømme er kommet nær"; bemærk iøvrigt, at Johannes omtales som "Brudgommens ven". Herren Selv, og de Tolv og Halvfjerdsindstve med Ham, fortsætter dette vidnesbyrd, der imidlertid afvises.

2. Det andet kald finder vi i Acta, hvor Peter, de Tolv og dem sammen med dem ("dem, som havde hørt Ham", Heb.2:3) går ud *igen* med et fornyet kald til de budne:

"Han udsendte atter tjenere og sagde: "Siger til de budne: Se, Jeg har beredt Mit måltid, Mine okser og fedekvæget er slagtet, og ALTING ER REDE; kommer til brylluppet!"

Men de brøde sig ikke derom og gik hen, den ene på sin mark, den anden til sit købmandsskab; og de øvrige grebe Hans tjenere, forhånede og ihjelslog dem.

Men Kongen blev vred og sendte Sine hære ud og slog disse manddrabere ihjel og satte ild på deres stad".

Tilføjelserne i den anden invitation er ikke tilfældige! I ordene "alting er rede" ses netop den særlige forskel mellem hele Matthæus-evangeliets budskab og så budskabet i Acta. Matth.10 viser, hvorledes tjenerne gik ud for at proklamere de gode nyheder, men Matth.16:22 gør det klart, at de, som kom med invitationen, ikke *da* kunne sige "alting er rede", for ikke blot var Peter uvidende om det faktum, at "Herren.....skulle lide.....og ihjelslås og oprejses på den tredje dag", men Peter irttesatte ovenikøbet Herren, for at få Ham til at opgive dette. Først da Herrens lidelse og død var fuldført, var *alting* rede (for uden blods udgydelse sker der ikke forladelse, hvorfor Kristus een gang for alle ofredes for at bære manges synder. Derfor siger lignelsen, at okserne og fedekvæget er slagtet, idet herved typificeres Kristi offer som basis for at alting var rede nu. Læseren opfordres i denne forbindelse til at læse Heb.9 og 10).

I Acta-perioden, derimod og modsat Matthæus- evangeliet, er Peters holdning en helt anden: alle hans taler har nu Herren lidelse, død og opstandelse som basis, f.eks.

"Men Gud har således fuldbyrdet, hvad Han forud talte ved alle profeternes mund, at Hans Salvende skulle lide. Derfor fatter et andet sind og vender om" (Acta 3:18,19).

Den indledende tjeneste overfor Israel, nemlig den foretaget af Johannes Døberen, var at "berede Herrens vej" (samme ord, som i "alting er rede) og at *berede* Herren et "velskikket folk" (Luk. 1:17, også samme ord); ikke at berede alle og enhver, men at berede et *velskikket* folk. Igen i Åb.19:7 læser vi:

"Lader os glæde og fryde os og give Ham æren; thi Lammets bryllup (gamous) er kommet, og Hans brud har gjort sig rede".

Ligeledes i Åb.21:2:

"Og jeg så den hellige stad, det Nye Jerusalem, stige ned fra Himmelen fra Gud, beredet som en brud, der er smykket for sin Brudgom".

Tjenerne, der *atter* blev udsendt, nemlig i Acta-perioden, kunne lægge vægt på og sige: "alting er rede". Men gæsterne "brøde sig ikke derom (ameleo)". Dette ord genfinder vi i Hebræerbrevet 2:3, der tydeligvis uddyber denne del af lignelsen:

"Hvorledes skulle vi da undfly, når vi ikke bryde os om så stor en frelse, som jo efter først at være bleven forkyndt ved Herren (det første kald til de budne) er bleven stadfæstet for os af dem, som havde hørt Ham (den anden invitation i Acta-perioden), idet Gud vidnede med både ved Tegn og Undere og mange hånde kraftige Gerninger og ved meddelelse af den HelligÅnd efter Sin vilje".

Dette er lignelsens anden invitation; og en mere koncis beskrivelse af Acta-perioden kan ikke gives. Gud stadfæstede, at "alting er rede" til bryllupsfesten, Brudgommens Komme, Genoprettelsestiderne etc. Men hvad var resultatet af dette *yderligere* vidnesbyrd (idet det ikke kan gentages tit nok, at Acta først og fremmest er *fortsættelsen* af Guds handlen med *Israel*). "De brøde sig ikke derom!" Lignelsen siger, at:

"de.....gik hen, den ene til sin mark, den anden til sit købmandsskab".

I lignelsen om Sædemanden, erindrer vi, indicerede den tredje såning vidnesbyrdet i Acta-perioden, hvor sæden faldt "blandt torne og tornene voksede op og kvalte det", hvilket er udlagt:

"Det som blev sået iblandt torn, er den, som hører ordet, og verdens bekymring og rigdommens forførelse (.....og begæringerne efter de andre ting komme ind.....Mark.4:19) kvæler ordet og det (han) bliver uden frugt".

Den samme essentielle begundelse finder vi udtrykt i ordene "sin mark" og "sit købmandsskab", hvor vi således hører den Guddommelige begrundelse for at den anden invitation blev negligeret. Men dette er ikke alt; medens nogle "ikke brøde sig derom", men foretrak denne verdens ting, så satte "de øvrige" sig imod med vold: "de øvrige grebe Hans tjenere, forhånede og ihjelslog dem". Herren havde sagt til Sine disciple, at hvis verden hadede Ham, ville den også hade dem, og at Han udsendte dem som får iblandt ulve. Der ville komme en tid, hvor de skulle overgives til trængsel og til at blive hadet og ihjelslået (nemlig på et eller andet tidspunkt i løbet af "veernes begyndelse", jvf. det udtrykkelige "da" (tote) i Matth.24:9). Disse "veer" *begyndte* i Acta-perioden, men fortsatte ikke - da Israel ikke omvendte sig - indtil "fødslen" på daværende tidspunkt. Vi finder rigeligt vidnesbyrd om denne voldelige modstand mod tjenerne i Acta-perioden: nogle fængsledes (Acta 4:3, 5:18, 8:3, 9:1,13,21); een blev stenet (Stefanus 7:59); en anden slog de ihjel med sværdet (Jacob 12:2); Peter greb de for at gøre ligeså; for ikke at nævne piskningerne og forhånelserne. I forbindelse med den første afvisning, der endte med at Herren blev forrådt og slået ihjel, tilbageholdt Gud i Sin store barmhjertighed den straf, som Israel i deres egen mund havde udtalt sig værdig til (Matth.21:41); og Herren sendte dem *atter* budskab om tilgivelse og invitation til at vende om til Ham. Men da de end ikke "brød sig om.....SÅ stor en frelse" og ovenikøbet mishandlede Hans tjenere, så blev Kongen vred og sendte Sine hære ud og slog disse manddrabere ihjel og satte ild på deres stad. Israel havde igen "korsfæstet sig Guds Søn" - nemlig igen afvist Herren, trods Jonas-tegnet - og havde stillet Ham til spot (Heb.6:6); jorden, når den bærer torne og tidsler, er ubrugbar og "forbandelse nær; enden med den er at brændes" (vers 8).

Mellem vers 7 og vers 8 her i lignelsen i Matth. 22 finder vi den nævnte parantes - Hemmelighedens Administration -, ligesom den også indtræder mellem "et nådeår fra Herren...()....en hævnens dag fra vor Gud" (Luk.4:16-21, jvf.p.59,60). Herren genoptager lignelsen med følgende sande ord, *set fra standpunktet* EFTER afvisningen af den anden invitation:

"Brylluppet er beredt, men de budne VARE det ikke værd. Går derfor ud på skillevejene og byder til brylluppet så mange, som I finde! Og de tjenere gik ud på vejene og samlede alle dem, de fandt, både onde og gode; og bryllupshuset blev fyldt med gæster".

De budne, den generation af Israel, som inviteredes til bryllupsfesten, var det ikke *værd*, nemlig *værdige* (axios); og fordi de havde forkastet Hovedhjørnestenen skal Guds kongedømme "tages fra eder og gives til et folk, som bærer dets frugter" (Matth.21:43). Denne lignelse, som vi kort bør føje ind her og som ovenstående er citeret fra, nemlig den udlejede vingård, forstås ofte som om den vedrørte os hedninger, der skulle være dette andet "folk". Men lad os se på denne lignelse om *den udlejede vingård* (Matth.21:33-45). Lignelsen er den *anden* af to "vingårds-lignelser", hvor den første - om de to sønner - tydeligvis, som vi har bemærket ved en tidligere lejlighed, vedrører Israel. Ligeså denne lignelse. Vingården var udlejet til vingårdsmændene. Da *frugt*-tiden NÆRMEDE sig, sendte Husbonden flere tjenere og endelig Sin Søn for at få dens frugter. Men alle, endog Sønnen og Arvingen, mishandlede de og slog ihjel. Som straf herfor ville vingården blive taget og lejet ud til andre vingårdsmænd, og de første vingårdsmænd ville blive ødelagte, Ypperstepræsterne og farisæerne forstod (og de bør vi også), da de "hørte Hans lignelser", at Herren talte om dem (21:45). For de var lederne og de ansvarshavende for "Hærskarers Herres vingård", som er "Israels hus og Judahs mænd er Hans yndlingsplantning" (Es.5:7). De kastede Arvingen ud af vingården og foranledigede Hans død. Gud I Søn var blevet sendt til dem på det tidspunkt, hvor Himmels kongedømme var kommet nær (jvf. Mark.1:14: "Tiden er fuldkommet (kommet til "fylde") og Guds kongedømme er kommet nær; omvender eder OG tror på de gode nyheder"). Men de forkastede Ham, hvorfor vingården ville blive lejet ud til *andre vingårdsmænd* (hvor allos: "andre" implicerer ikke andre generisk, men andre numerisk, hvorfor af samme slags). Jesu begrundelse for at Kongedømmet skulle blive taget fra dem og givet til et andet folk (nation: nemlig det Nye Israel, som profeteret hos Es.66:7-14), er netop at finde i citatet Ps.118:22-23, vedrørende Hovedhjørnestenen. Den Psalme drejer sig om det Nye Israel.

Således forstår vi, at brylluppet var beredt, men de budne var ikke *værdige*: de havde afvist Hovedhjørnестenen; de kendte ikke deres besøgelsestid. Ingen anden generation af Israel eller af mennesker er blevet givet sådanne muligheder som disse, der imidlertid viste sig uværdige (Vi bemærker *passim*, at der lader til at være en nær sammenhæng mellem ordet "værdig" (*axios*) og ordet "at berede" (*hetoimazō*). *Axios* forekommer syv gange i Åbenbaringsbogen; *hetoimazō* forekommer syv gange hos Matthæus og syv gange i Åbenbaringsbogen. Ligeledes har vi *axios* syv gange i Acta).

De gæster, som endeligt fylder bryllupssalen op, er *samlede* fra vejen og er både "gode og onde" og værdighed omtales ikke længere. Dette synes at være de "udvalgte", som samles af Herrens engle fra de fire vinde, fra den ene ende af Himmelen til den anden (Matth.24:31). Hele denne scene hører til på det tidspunkt, hvor Kongen er tilstede, jvf. lignelsens fortsættelse. Begrundelsen for, at gæsten uden bryllupsklædning bliver kastet udenfor, turde nu være mere forståelig for os:

"Thi mange ere kaldede (*kletoi*: "budne"; *samme ord* på græsk som er oversat med "budne" de andre steder), men få ere udvalgte".

Herren talte, i hele denne periode i Sin senere tjeneste, i mange lignelser, som det vil være for omfattende at gennemgå. Vi vil derfor afsluttende istedet kort præsentere adskillige af disse i struktur og ellers overlade det nærmere studium heraf til læseren, i håb om at vore kommentarer hidtil måtte hjælpe forståelsen af Herrens jordiske gerning og Hans ord i forbindelse hermed.

1. Lignelserne hos Matth. 16 - 25

A/ 18:23-35. Den ubarmhjertige tjener. ("Holde regnskab": *sunairo*¹). "Overgav ham til bødlerne".

B/ 20:1-16. Husbonden og vingården. Leje af arbejderne:

1. Tidligt om morgenen
2. Tredje time
3. Sjette og niende time
4. Ellefte time

Mange ere
kaldede (*kletoi*)
men få ere
udvalgte.

C/ 21:28-32. To sønner og vingården. Lære: Toldere og skøger går forud ind i Kongedømmet, medens mange, der gjorde krav på at komme ind, holdes udenfor.

(C/ 21:33-46. De onde vingårdsmænd og vingården. Lære: Kongedømmet taget fra dem og givet til en frugtbringende nation.

(B/ 22:1-14. Kongesønnens bryllup. Kaldet til gæsterne:

1. Kalde de budne
2. Siger atter til de budne
3. Gå derfor ud på skillevejene
4. Bryllupsklædningen

Mange ere
kaldede (*kletoi*)
men få ere
udvalgte.

(A/ 24:32 - 25:30. Herren nær. "Våger derfor". To slags tjenere.

a/ 24:32-44. Figentræet. "Noah". Kommer som en tyv, medens husbonden sover. "Våger derfor" "MenneskeSønnen kommer i den time, som I ikke mene".

b/ 24:45-51. Den tro og forstandige tjener, og den onde tjener. Den ene sat over alt; den anden fik sit lod sammen med hyklerne. "Gråd og tænders gnidsel"

(a/ 25:1-13. De forstandige og de dårefulde brudejomfruer. "Våger derfor" "I vide ikke dagen, ej heller timen".

(b/ 25:14-30. Talenterne. ("Holde regnskab": *sunairo*¹). De trofaste og gode tjenere sat over meget. Den onde og lade tjener kastet ud i det ydre mørke. "Gråd og tænders gnidsel".

1) De to eneste forekomster af *sunairo* i Det Nye Testamente.

2. Den ubarmhjertige tjener (matth.18:21-35).

A/ 18:21-22. Spørgsmål vedrørende tilgivelse af broder.

Lignelse, der illustrerer princippet vedrørende tilgivelse, som det er gældende i Himmels kongedømmes Administration og som viser princippet i Guds handling med Israel. Se Matth. 6:14-15 for samme lære.

- B/ 18:23-34. a¹/23-26. **Kongen.** Gælden på 1000 talenter. Befaling om betale af gælden. Tjeneren falder ned, beder: "vær langmodig" og lover at betale alt.
- b¹/27. **Tilgivelse.** Ynkes over ham, løser tjeneren og eftergiver ham gælden.
- a²/28,29. **Tjeneren.** Gælden på 100 denarer. Griber fat i medtjeneren og befaler betaling. Medtjeneren falder ned, beder: "vær langmodig" og lover at betale alt.
- b²/30. **Ingen tilgivelse.** Kaster medtjeneren i fængsel indtil gælden er betalt.
- a³/32-33. **Kongen.** Tjeneren påmindet om, at al hans gæld blev ham eftergivet. "Jeg har forbarmet Mig".
- b³/34. **Tilgivelse ophævet.** Tjeneren overgivet til bødlerne indtil gælden betalt.

(A/ 18:35. Svar på spørgsmål vedrørende tilgivelse af broder.

3. Vingårdslignelserne. Matth.21:23-46.

A/ 23. Ypperstepræster og ældste.

- B/ 23-25. a/ Deres spørgsmål: "Af hvad magt?"
- b/ Herrens svar: spørgsmål vedrørende Johannes' dåb.
- C/ 26. c/ "Vi frygte for mængden".
- d/ "De holde alle Johannes for en profet".
- D/ 28-32. e/ Lignelsen.
- Lignelsen om de to sønner. f/ Spørgsmålet: "Hvem af de to?"
- g/ Svaret: "De sige: "Den første". "
- h/ Jesus siger: "Toldere og skøger gå forud for eder ind i Guds kongedømme".
- i/ Udtalelse vedrørende Johannes' dåb.
- (D/ 33-44. (e/ Lignelsen.
- Lignelsen om den udlejede vingård. (f/ Spørgsmålet: "Hvad vil Han gøre?"
- (g/ Svaret: "De sige til Ham: "Han vil ødelægge.....". "
- (h/ Jesus siger: "Guds kongedømme skal tages fra eder og gives til et folk, som bærer dets frugter".
- (i/ Udtalelse vedrørende Hovedhjørnestenen.

(A/ 45. Ypperstepræster og ældste.

- (B/ 45. (a/ Deres forståelse: "Han talte om dem".
- (b/ De søgte at gribe Ham.
- (C/ 46. (c/ De frygtede for skarerne.
- (d/ De holdt Ham for en profet.

4.Lignelserne om Figentræet og Noahs dage. Matth.24:32-42.

A¹/ 32-35. Figentræet: dets lære om, hvad deraf kunne skønnes.

- a¹/ 32-33. A/ Grenen blød og bladene skyde frem.
 B/ Skønne I, at sommeren er nær.
 (A/ Når I se alle disse ting.
 (B/ Skulle I skønne, at Han er nær for døren.
- b¹/ 43-35. C/ Denne generation skal ingeniunde forgå.
 D/ Førend alle disse ting ere skete.
 (C/ Himmelen og jorden skulle forgå.
 (D/ Men Mine ord skulle ingeniunde forgå.

B¹/ 36. Men hvad ingen ved

- E/ Men om den dag og time.
 F/ Ved ingen.
 (F/ End ikke Himmels engle, heller ikke Sønnen.
 (E/ Men kun Faderen (ved) alene.

A²/ 37-41. Noahs dage: deres lære vedrørende MenneskeSønnens Tilkommelse.

- a²/ 37. A/ Noahs dage.
 B/ MenneskeSønnens Tilkommelse.
- b²/ 38-39. C/ Åde, drak og toge til ægte.
 D/ Indtil den dag, da Noah gik ind i Arken.
 (D/ Førend syndfloden kom.
 (C/ Og toge dem alle bort.
- a³/ 39. A/ Således (som i Noahs dage).
 B/ MenneskeSønnens Tilkommelse.
- b³/ 40-41. C/ To mænd på marken.
 D/ Den ene taget, den anden ladt tilbage.
 (C/ To kvinder malende på kværnen.
 (D/ Den ene taget med, den anden ladt tilbage.

B²/ 42. Hvad I ikke ved. Thi I vide ikke, på hvilken dag eders Herre kommer.

Mørket sænkede sig, da vor Herre Jesus Kristus døde på korset. Vi kan på ingen måde fuldstændigt forstå dette, men blot erkende i taknemmelighed, at Han gav Sit Liv for os. Verden så sidst Frelseren ydmyget, svag og døende. Den vil se Ham igen i Kraft og Herlighed, når Kongernes Konge og Herrenes Herre kommer for at tiltage Sig den magt, der er Hans.

Vi er ikke istand til adækvat at fremstille Herrens død, men må henvise læseren til Skriften. Lad os stadig holde fast ved, at uanset hvilke formål, hvilke Kaldelser, hvilke Administrationer vi beskæftiger os med: *alle* er baseret på Herren Jesus Kristus og Hans *fuldstændige* gerning som Frelser. Ingen besidder noget ståsted overfor Gud, andet end igennem Kristus; men *hvad* vor Kaldelse er i Kristus, *hvad* vort håb er i Ham: disse ting er forbundne med Guds til forskellig tid åbenbarede formål. Derfor skal vi nu sammen se på Acta-perioden, for at - om Gud vil - retteligen at måtte erkende, hvorledes Guds plan udfolder sig, efter afslutningen på Herrens jordiske tjeneste, Hans død, begravelse, opstandelse og opfarelse til Himmelen.

Vi er særdeles bevidst om, hvor umådelig mange ting, der ikke medtages, men håber læseren vil kunne appreciere vanskelighederne ved en mere samlet gennemgang af så betagende, men også vanskelige emner, som dem, der venter os. Dette er begrundelsen for kun indirekte at beskæftige os med alt det *centrale* :Herrens død, opstandelse, opfarelse og ophøjelse; læseren vil i forvejen - om han har været villig til at følge os så langt som her til - være bekendt med mange af disse vidunderlige og dybe ting, der er det urokkelige fundament for vor tro.
